

На кого був спрямований Голодомор?» (тези доповіді Геннадія Єфіменка)

Потреба простежити основні засади більшовицької політики в 1919-1933р. для пошуку відповіді на поставлену проблему.

Комуністичне будівництво як мета більшовицького керівництва. Характерні риси комуністичного будівництва в УСРР в 1919 р.: великі господарства (радгоспи), продрозверстка, фінансові та промислові реквізиції. Зневажливе ставлення більшовиків до національно-культурних потреб українців як ідейний каталізатор поширення антибільшовицького руху в Україні. Комуністичне світобачення як обґрунтування такої зневаги.

Понад 200 постанов радвлди про заборону української мови, визнання її «буржуазності». Реакція суспільства - єднання національного і соціального в антибільшовицькому русі і втрата більшовиками України.

Усвідомлення Кремлем необхідності розірвати єдність національного і соціального. Найважливіші конкретні кроки: визнання української мови окремою від російської і рівною з нею (грудень 1919), формальне визнання незалежності радянської України (грудень 1920 р.).

Побоювання « нової петлюрівщини » та потреба модернізації як причини проголошення курсу на формальну українізацію/коренізацію у 1923 р. Головне завдання нового курсу - радянізація українського суспільства.

Характеристика владними органами «небезпек» в національному питанні в 1920-ті роки. Наявність ідеологічних кампаній проти «українського націоналізму» («хвильовим», «шумськизм», «волобуєвщина») та блокування центром появи чогось подібного стосовно «великодержавного шовінізму».

Висунення Сталіним напередодні нового комуністичного штурму (1929-1932) теорії про три етапи на шляху до «злиття націй»: 1) « посиленого розвитку раніше пригноблених націй та мов », потім їх « зближення » і, нарешті, « злиття ». Посилення українізаційних процесів у ці роки як частково вдала спроба послабити антирадянські настрої в 1929-1932 рр.

Продовження у 1931-1932 рр. економічно згубних спроб комуністичного будівництва. Зумовлене цим поширення спротиву політиці Кремля не лише серед селянства, а й серед частини компартійно-радянського апарату. Висновок Сталіна: «Україну ми можемо втратити».

Конструювання Голодомору як превентивної репресії проти українського народу. Одночасно - вимушена і, як з'ясувалося вже згодом, остаточна відмова від незмінного до того часу курсу на комуністичне будівництво. Дозвіл Кремля залишити рештки приватної власності на селі та товарного обміну між містом і селом. Репресії проти проукраїнської частини компартійно-радянського апарату та перекладення на неї провини за Голодомор.

Висновок: Голодомор став наслідком курсу на комуністичне будівництво і був спрямований на українську націю. Це було **попередження, виховання та покарання** українського народу, акт **помсти** йому з боку Кремля.

Помста українському селянству за «вбиту мрію» - дворазовий (1919-1920 та 1929-1932) крах сподівань на стрімкий перехід до комунізму/соціалізму та за вимушену згоду на функціонування товарних відносин між містом та селом.

Попередження можливого виступу республіки проти Сталіна та гіпотетично можливого відокремлення України від СРСР.

Виховання потрібного владі ставлення українського селянства до «праці на пана», тобто у радгоспах та у фактично державних колгоспах.

Покарання частини компартійно-радянської номенклатури за вияви співчуття українському народу на сумніви у правильності курсу на комуністичне будівництво.